

УДК 782.8-053.4/.5:78.071.1(477) Спіліоті
DOI: 10.31318/2414-052X.3-4(52-53).2021.251827

ОЛЕКСАНДРА ШЕВЕЛЬОВА
ORCID iD: 0000-0001-9543-4829

*творча аспірантка кафедри оперної підготовки та музичної режисури
Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
(Київ, Україна)
shevelova.sa@gmail.com*

СУЧАСНИЙ ДИТЯЧИЙ МЮЗИКЛ «ЖАБА МАША» О. СПІЛІОТІ В КОНТЕКСТІ РЕЖИСЕРСЬКОГО МОДЕЛЮВАННЯ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ

Розглянуто особливості сучасного розвитку сценічного мистецтва в умовах зміни його парадигми, трансформації ціннісних орієнтирів, впливу масової культури на театральний репертуар загалом та дитячий зокрема. Висвітлено роль інноваційних цифрових технологій в оновленні контенту дитячих вистав та їх сценографічного вирішення. Виявлено актуальність переосмислення дитячої тематики. Визначено шляхи пошуку нових режисерських підходів і засобів сценічної виразності відповідно до реалій сьогодення. Систематизовано джерельне та аналітичне підґрунтя дослідження в контекстах впливу соціокультурних викликів сьогодення на метаморфози дитячого репертуару; режисерських пошуків та експериментів у сучасних інтерпретаціях дитячих вистав; застосування синтезу традиційних та інноваційних засобів виразності відповідно до психології сприйняття творів мистецтва дитиною. Обґрунтовано специфіку створення експериментальної моделі дитячого мюзиклу крізь призму режисерських новацій у синтезі мистецтв і засобів виразності відповідно до запитів, інтересів і можливостей сприйняття цього віку. Окреслено методологію дослідження, яка передбачає застосування проблемно-аналітичного методу для з'ясування сучасних вимог до дитячого репертуару. Проаналізовано лібрето мюзиклу «Жаба Маша» Н. Торжевської та концепт музичної драматургії О. Спіліоті з додаванням режисерських ремарок. Проведено ідейно-тематичний аналіз в контексті побудови композиції та архітекtonіки вистави відповідно до театральної естетики сьогодення. Визначено характерні риси персонажів, що обумовлюють логіку їх вчинків. Створено їхні соціально-психологічні портрети, які асоціюються з особистими рисами людей різного віку та соціального становища. Доведено необхідність застосування специфічних режисерських підходів до обрання і втілення пріоритетної тематики, дотичної потребам і запитам дитячої аудиторії, психології сприйняття нею творів мистецтва. Спрогнозовано вектори подальших досліджень тематики у контексті метаморфоз дитячих мюзиклів, зумовлених пошуками нових режисерських підходів до оригінального синтезу засобів виразності.

***Ключові слова:** сучасний дитячий мюзикл, «Жаба Маша» О. Спіліоті, концепт музичної драматургії, творчий мистецький проєкт, режисерські новації.*

Постановка проблеми... На жаль, театральне мистецтво, що виконує ряд необхідних функцій у вихованні підростаючого покоління, залишається осторонь процесу поповнення репертуару виставами, орієнтованими на дитячо-

юнацьку аудиторію. Розвиток цифрових технологій, особливості доби інформаційного суспільства значно вплинули на життя сучасної людини. Прискорення темпоритмів, динамічність світосприйняття, надмірна видовищність оточуючого середовища призводять до того, що пересичений яскравою картинкою глядач змінив свій погляд на сприйняття театрального мистецтва. Теж саме стосується і дитини, яка буквально «народжується з гаджетом у руках», тому їй важко збагнути естетику останнього — сценічний простір у його уяві не може змагатися з кінематографом або мультиплікацією, наповненими спецефектами. Нині відомі експериментальні постановки мультиплікаційних опер для дітей, які призначені ліквідувати ці прогалини. Постановка дитячої музичної вистави потребує негайного «перезавантаження» — замість того, аби транслювати вистави із застарілими прийомами та засобами виразності, режисери мають зробити крок назустріч молодшому поколінню. Заговорити мовою глядача, не змагатися з технологіями, а інтегрувати їх у сценічний простір, зробити допоміжним інструментом у створенні вистави нової якості — «завдання із зірочкою» для режисерів. Основою для експериментів має стати сучасний матеріал із зрозумілими дітям героями, які транслюють цінності, притаманні суспільству. Дитячий мюзикл «Жаба Маша» О. Спіліоті (автор ідеї — О. Шевельова, лібрето — Н. Торжевська) — експериментальна модель музично-театральної вистави, своєрідна відповідь на питання, які довго залишалися непоміченими, однак, щоб «відкласти їх на завтра» зовсім не залишилося часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Для комплексного дослідження проблеми дитячої тематики в репертуарі музичних театрів, орієнтованої на молодшу аудиторію, необхідно застосувати міжгалузевий підхід. Соціокультурний аспект був розглянутий А. Асояном (2016), де висвітлено роль сучасного мистецтва у зміні парадигм. А. Борисовою (2016) досліджувались проблеми формування нової масової культури в контексті естетики постмодернізму. А. Зімбулі (2016) розкрито етичні проблеми мистецтва на тлі

глобалізаційних процесів сьогодення. Інноваційно-технологічний аспект став предметом дослідження співавторів В. Бистрякової та А. Осадчої (2017). А. Скрипка (2010) описала використання шоу-технологій як форми соціальної комунікації. На особливостях розвитку українського мюзиклу в контексті галузі шоу-індустрії зосередила увагу І. Зайцева (2017). Становленню мюзиклу та рок-опери в українському соціокультурному просторі присвячено працю С. Манько (2012). Модифікації театральних форм дитячого репертуару та диференціацію його музично-театральних жанрів висвітлювали у своїх роботах А. Бахтін (2006), О. Єрмаков (2012), Л. Полтава (1971), І. Сорокіна (2013) та інші науковці. Особливості дитячого сприйняття мистецтва та його розвивальний потенціал досліджували І. Барвінок (2017) та І. Біла (2014). Натомість, дитячий мюзикл «Жаба Маша» О. Спіліоті в соціокультурних умовах сучасності поки що не ставав об'єктом спеціальних наукових досліджень, а створення такої моделі відповідатиме запитам глядачів молодшого віку.

Мета дослідження полягає в теоретичній розробці експериментальної моделі дитячого мюзиклу крізь призму режисерських новацій у синтезі мистецтв і засобів виразності відповідно до запитів, інтересів та можливостей сприйняття глядацької аудиторії молодшого віку.

Завдання дослідження:

- 1) охарактеризувати зміну парадигм у сценічному мистецтві з трансформацією ціннісних орієнтирів;
- 2) розглянути режисерські новації в оновленні дитячого репертуару на основі синтезу засобів виразності та їх оригінального сполучення;
- 3) змоделювати режисерський задум дитячого мюзиклу «Жаба Маша» О. Спіліоті в контексті творчого мистецького проекту, поєднуючи в ньому традиційні та інноваційні прийоми сценічної дії.

Виклад основного матеріалу дослідження... Однією з найбільш гострих дискусій у сучасному суспільстві постала проблема розвитку мистецтва, його художнього та ціннісного потенціалу в новій парадигматиці, яка змінила вектори

призначення театру з пізнавально-розвивального аспекту на гедоністично-видовищний. Прояви цієї тенденції спостерігаються і в дитячо-юнацькому репертуарі сучасних музичних театрів, що є неприпустимою похибкою у процесі набуття життєвого досвіду молодшим поколінням.

Слід визнати зростаючу популярність цифрових та екранних технологій, що приводить до збільшення кількості їх шанувальників серед дитячо-юнацької аудиторії. Між театром і телебаченням/Інтернетом/кінематографом упродовж тривалого часу відбувається негласна боротьба. Спецефекти, швидкість, реакція, фінансування, сюжети й засоби виразності в останніх значно випереджають театральні можливості.

Під час дослідження репертуарної політики музичних театрів протягом останніх років було з'ясовано, що більшість із них свідомо уникає залучення творів, орієнтованих на дитячо-юнацьку аудиторію. Деякі театри продовжують пропонувати дітям «вінтажні» вистави без оновлення, яким понад десять років, і зовсім незначна кількість звертається до створення нових постановок. Застарілі сюжети ніби дротовий телефон в руках дитини: його функція зрозуміла і потрібна, однак його форма застаріла, незручна і занадто повільна для представника доби цифрових технологій. Кожне покоління чекає на власних героїв, які володіють характерними рисами сучасної людини. «Герої нашого часу», «ті, хто відчули вітер змін» заслуговують бути на сцені, адже їм є про що розповісти, вони можуть дати відповідь на актуальні питання, а їх історія може схвилювати дитину, батьки якої оплатили квиток.

«Ті, хто відчули вітер змін» — це нова генерація суспільства, майбутнє країни, яке через десять років матиме сформовану життєву позицію, принциповий запит на культурні послуги, із яким заходитиме до театру. Митці музичного театру не можуть ігнорувати тих, хто через деякий час буде очолювати їхній театр, місто, країну. Кожен із нас несе відповідальність за те, що створює, чому навчас, що «говорить» зі сцени, що пропагує. І, думаю, нам всім треба поспішити, адже через деякий час ми всі відчуватимемо «вітер змін». Однак яким він буде... Зараз це ще може залежати від нас.

Глобалізаційні процеси вплинули на формування нових ціннісних орієнтирів у сучасному суспільстві. Все частіше людина звертає свій погляд на власні переживання, відчуття, емоції, уважно відслідковує розвиток особистісних стосунків, замислюючись про власний духовний розвиток та психічне здоров'я.

Представники нового покоління є самостійними, доволі незалежними, досить принциповими. Ставши свідками революційних видозмін, вони не знають, як це – бути іншими, закликаючи всіх розуміти просту істину їхнього покоління: «Бути будь-яким, бути собою — це нормально». Саме тому молодшим глядачам цікаво чути те, що інколи звучить у їх навушниках – мотиви сучасної музичної культури. Вони захоплюються соцмережами, в яких комунікують один з одним, дізнаються про світові зміни, тренди, новини. Їм подобаються короткі відеоролики в *Instagram* та *Tik-Tok*. І хоча останні тривають 30 секунд, однак можуть похизуватися стрімким розвитком дії і наявністю зав'язки, кульмінації і розв'язки. Саме тому дітям цікаво споглядати динамічні сюжети із яскравими героями з чіткою життєвою позицією.

Кожен із тих, хто долучається до виховання дитини – батьки, вчителі, наставники, а якщо говорити про музично-театральну сферу — композитори, режисери, диригенти і виконавці розуміють необхідність актуалізації оновлення репертуарної політики театрів для дітей та юнацтва. Немов в один момент виникла гостра потреба створення нових історій, які б змогли зацікавити юного глядача — починаючи від тем, персонажів, музичної і художньої виразності, ритмів, образів, манери спілкування дійових осіб до актуальної проблематики, яка б могла відгукнутися небайдужою емоційною реакцією. Тому соціологія: хто він? Що любить? На що витрачає свій час? Що змусить його зупинитися і не пройти повз – допоможе зрозуміти, в якому напрямку рухатися діячам театральності мистецтва, умовно, скласти портрет доволі вибагливого молодого споживача художнього продукту. Глядач розуміє, що у будь-який момент можна переключити, перемотати, або ж взагалі одразу подивитися кінець фільму, якщо хоча б протягом декількох хвилин йому буде нецікаво, нудно чи байдуже до того,

що відбувається на екрані.

Герої дитячих творів повинні мати чіткий ілюстративний характер: дитині важко збагнути, що червоний колір має 50 відтінків – все повинно бути максимально спрощено: добро – зло, принцеса – відьма, літо – зима. Коли добро – посміхаєшся, відьма обов'язково принесе отруєне яблуко, а влітку – тепло і канікули. Дітям, які ще сповна не пізнали цей світ, необхідно твердо стати на ноги, відчувати прозоре розуміння життєвих явищ, сформувати понятійний базис, який стане ліхтариком у незвіданому дорослому світі.

Жанрова палітра музично-театральних творів, які можуть бути презентовані молодшому глядачеві, є доволі широкою. Це і дитяча опера, оперета, мюзикл, рок-опера, музична драма, музична казка тощо. Однак найбільш видовищним, масовим і популярним жанром у нових соціокультурних реаліях залишається мюзикл. Безумовно, його музичний матеріал є більш доступним і доволі зрозумілим для сприйняття пересічною людиною, аніж опера. Він розрахований на широке коло глядачів, адже у ньому поєднуються джаз, свінг, рок, реп, рок-н-рол та інша сучасна музика. Наявність у виставі хореографії, акробатики, художнього слова, сучасних арт-технологій створює вражаюче дійство і за допомогою правильної режисерської роботи захоплює своєю динамічністю та яскравістю. Як жанр він є складним у постановці, а тому повинен мати високий рівень фінансування. Це і є одна з причин, чому найпопулярніші у світі мюзикли на кшталт «Чарлі і шоколадна фабрика» М. Шаймана, «Кішки» Е. Ллойда Уеббера, «Вестсайдська історія» Л. Бернстайна, «Мері Поппінс» Річарда М. Шермана тощо, на жаль, не презентовані в Україні. Однак і творів, авторами яких є співвітчизники, не так багато. Проте український глядач зміг переглянути: «Як козаки змія приборкували» І. Поклада, «Жив був пес» В. Назарова, «Ти особливий» О. Несміян, «Золоте курча» Б. Ткачука, «Пригоди Буратіно» О. Білаша тощо.

Варто зазначити, що за анатомо-фізіологічними особливостями дитина не може концентрувати увагу на довготривалій одноманітній дії, а постійний рух та зміни на сцені, контрастні епізоди, які пропонує жанр мюзиклу, стимулюють

дитину не відволікатися. Це сприяє кращому засвоєнню інформації та дозволяє постійно бути в процесі, адже кожна хвилину може відбутися щось важливе – у цьому і є певна магія дійства.

Останнім часом серед дитячої аудиторії великої популярності набувають мюзикли, які виходять на сцени під час зимових канікул. Новорічні свята спонукають авторів звертатися до сюжетів, в яких, зазвичай, діють відомі герої. Драматургічний конфлікт майже завжди зав'язаний на перешкодах, що заважають усім отримати повноцінне новорічне свято, тому персонажі намагаються врятувати Новий Рік, повернути ялинку, допомогти Санті, знайти загублені подарунки тощо. Дітям важливо пережити такі перипетії разом, вони з радістю підказують із зали, яким чином подолати труднощі, а потім щасливі йдуть додому, відчуваючи свою важливу роль у перемозі над злими чарами. Одними з таких новорічних мюзиклів, що презентувала Київська опера, стали: «Фабрика Санти» на одну дію (автор — П. Табаков, режисер — О. Тараненко), що був презентований як «казкове видовище з хітовою музикою, спецефектами та неочікуваним розвитком сюжету» та «Фабрика Санти-2. Глобальне потепління», прем'єра якого відбулася у 2019 році (композитор — Д. Саратський, автор лібрето та режисер Д. Тодорюк). Слід зазначити, що означені мюзикли не пов'язані між собою сюжетом. Перший виконувався під фонограму, другий — із залученням інструментального ансамблю. У «Фабриці Санти-1» було використано мультиплікаційний екран, на якому час від часу виникала рухома картинка, у «Фабриці Санти-2» було здійснено постановку без залучення арт-технологій. Однак завдяки динамічній побудові сценічної дії на актуальний сюжет, що стосувався теми екології в суспільстві, дітлахам було цікаво спостерігати за розвитком подій. Згодом мюзикл зазнав змін — у 2020 році глядачі дивилися його із використанням фонограми, яка замінила необхідність залучення інструментального ансамблю. На жаль, молодший глядач втратив можливість чути живий супровід і паралельно знайомитися із виглядом інструментів. Вірогідно, ця зміна була вимушена та пов'язана зі скромним фінансуванням театру.

У 2019 році Київський національний академічний театр оперети здивував столичну публіку прем'єрою бродвейського мюзиклу «Сімейка Адамсів». Режисером-постановником став литовець К. С. Якштас. Художник-постановник Г. Макаревичус при створенні сценографії зосередив увагу на існуючому контрасті між світлими почуттями сім'ї Адамсів на тлі темних «потойбічних» декорацій, що підсилювали драматичний ефект. Кожна сцена здавалася динамічною, за рахунок художнього світла було створено постійний рух, що супроводжував зміну дії. Відома багатьом історія про інfernальну сім'ю знайшла своє відображення у коміксах, мультиплікації, кінематографі та комп'ютерних іграх. Але не дивлячись на моторошний вигляд персонажів і похмуру сценографію, глядач міг спостерігати теплі і порядні стосунки між усіма героями історії, які зі сцени пропагували цінність інституту сім'ї. І хоча з точки зору інших людей вони живуть не як усі, але в їхній родині завжди панують гідність, повага один до одного, любов, дотримання обіцянок. Твір наголошує, що головне і актуальне в наш час — це родина. Адже часто-густо сім'ї розпадаються, люди розходяться через дрібниці і сварки, забуваючи про необхідність пошуку спільних рішень і прагнення до взаєморозуміння. Зазначені мюзикли не втрачають своєї актуальності і кожного сезону збирають повні зали поціновувачів різного віку.

Між запитами сучасної дитини і пропозиціями музичних театрів утворилася велика прірва, для подолання якої слід поступово адаптувати глядача до формату живої комунікації. Виставу необхідно презентувати як ексклюзив (на кшталт зрозумілого молодшим користувачам прямого ефіру, за яким вони полюбляють стежити в соцмережах), як дійство, в якому існує імпровізація, спілкування з глядачем із можливими похибками і неочікуваними поворотами сюжету.

Недостатня увага з боку музичних театрів до інтересів дитячої аудиторії спонукала до створення українського твору нової якості, який міг би синхронізуватися із сучасними потребами та запитам молодшого глядача. Саме тому виникла ідея створення такої вистави, враховуючи психофізичну специфіку

сприйняття вікової категорії (Шевельова, 2020).

Співпраця авторки дослідження О. Шевельової, лібретистки Н. Торжевської та композиторки О. Спіліоті сприяла написанню сучасного дитячого мюзиклу «Жаба Маша» — історію про дівчинку-жабку, головним захопленням якої є гаджети і соцмережі. Мюзикл на одну дію, що складається з п'яти картин, містить в собі вокальні, хореографічні номери у поєднанні з розмовними діалогами. Вистава українською мовою передбачає її виконання у супроводі малого складу симфонічного оркестру. Для подальшого життя вистави передбачено зробити фонограму.

З метою окреслення концепту мюзиклу в контексті аспірантського задуму творчого мистецького проєкту необхідно здійснити аналіз його складових. Ідея мюзиклу належить автору дослідження і передбачає застосування жанру казки для молодшого віку із поєднанням традиційного та інноваційного аспектів. Місце дії мюзиклу — глухий став, який асоціюється з провінційним містечком, головними мешканцями якого стали: Жаба Маша, Жаб Потап, Жаба Баба, друзі-жабенята, чаплі, світляки, бабки тощо. Поява смартфона і мобільного зв'язку у представників молодшого покоління стали причиною надмірних хвилювань у суспільстві. Дівчинка-жабка, якій подарували смартфон, навчившись ним користуватися, протягом дня не випускає його з рук, геть забувши про живе спілкування, а на зауваження старшого покоління реагує зверхньо, вважаючи його «відсталим» і застарілим, не зважаючи на життєвий досвід «пращурів». З першого погляду сюжет про легковажну Жабку Машу може здаватися нахабною рекламою соцмереж або гаджетів, які батьки воліють забрати у дітей. Однак слід зауважити, що став — це своєрідне уособлення частини нашого повсякденного життя, епізод-замальовка, на прикладі якого кожен може впізнати себе.

Сюжет мюзиклу полягає в повчальній історії малих і старих про оманливу несумісність традиційних та новітніх поглядів на життя, що є своєрідним уособленням позачасового конфлікту старшого і молодшого поколінь. З одного боку, здавалося б, ретроградні образи, які чинять супротив нововведенням, з іншого — молоде покоління з легковажним поглядом на життєвий досвід

старших. Але загальна небезпека, біда, що прийшла в їх спільний дім, пробуджує у кожного з них готовність допомогти оточуючим, об'єднавши зусилля для подолання стихійного лиха. Кожен із персонажів є певним уособленням яскравої людської риси характеру. І хоча казка призначена для дітей, режисеру необхідно загострити конфлікт, поступово створюючи для персонажів напружені обставини, в яких кожен має діяти відповідно до власних інтересів, що може зацікавити і дорослих.

Лібрето написано в легкій для сприйняття молодшим віком формі та містить у собі лексичне поєднання двох розмовних стилів – етнічного, яким користується старше покоління, та сленгового, який застосовують дітлахи, наслідуючи сучасну молодь.

Музична драматургія мюзиклу тяжіє до популярних пісенних мотивів, які яскраво представляють означений жанр. Кожен із персонажів володіє розробленою лейт-темою, яка є уособленням певної риси характеру та допомагає глядачеві сформуванню власних ставлень до їхніх вчинків. Природні та соціальні явища наділені лейтмотивами і сигналізують про зміну дії зі своєрідним забарвленням.

Дослідниця як авторка ідеї мюзиклу внесла до лібрето та партитури режисерські ремарки, які обумовлюють логіку вчинків персонажів, їх думки, емоційний стан тощо. Такі «підказки» знайшли своє відображення в музичній характеристиці персонажів, у майбутньому спонукатимуть виконавців ролей до «дієвого» співу, визначають вектори пошуку інтонаційного забарвлення сценічної мови та акторської гри; для балетмейстера стануть поштовхом до визначення характеру пластики рухів, жестів і загального хореографічного візерунку сцен.

Сценографічне вирішення мюзиклу передбачає застосування традиційних та інноваційних засобів виразності. До традиційних належать елементи декорацій, які трансформуватимуться впродовж дії мюзиклу; яскравий реквізит у вигляді гаджетів; костюми, аксесуари для кожного персонажа у поєднанні зі штучно створеними художніми елементами природи, що створюватимуть атмосферу ставу. До інноваційних належать арт-технології і відеопроекція на

великому екрані — від краєвидів лісового озера до відеотрансляції і селфі, створених у виконанні головних героїв як елементу драматургії вистави. Використання шумових і світлових ефектів створюватимуть характер дії кожної картини і природнього явища: грози, сцени бульбашок, блискавок, поривів вітру тощо. Принципи художнього оформлення вистави значною мірою впливають на специфіку вирішення мізансцен за картинами та окремими їх частинами, в яких передбачається застосування нового синтезу засобів виразності, спираючись на оригінальні режисерські знахідки у різних видах мистецтв. Для забезпечення художньої цілісності вокально-сценічних образів персонажів великого значення набуває створення їхніх психологічних портретів, які допомагатимуть співакам-акторам поєднати технічну (вокальну) і сценічну (акторську) складові.

Мюзикл «Жаба Маша» буде презентовано на сцені Оперної студії імені Героя України Василя Сліпака Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. До речі, попереднє дослідження виявило в репертуарі установи відсутність вистав, призначених для дітей молодшого віку, хоча Оперна студія знаходиться у самому серці столиці і має значні переваги у залученні глядача.

Запропонована казка-мюзикл експериментального характеру має за мету виявити реакцію сучасних дітей на інтеграцію в давно відомий жанр театрального мистецтва зрозумілих для них образів і технологій, звичних у «запропонованій» реальності.

Висновки.

1. Зміна парадигми сценічного мистецтва, з одного боку, позитивно вплинула на збільшення інформативних можливостей митців про сучасні досягнення музичної режисури з метою впровадження оригінальних постановочних прийомів, новаторського синтезу засобів виразності, їх взаємопроникненням та взаємодією в контексті неосинкретизму. З другого — зміна ціннісних орієнтирів у мистецтві, зміщення акцентів із високого пізнавально-виховного призначення театру на сферу послуг з її гедоністично-розважальною спрямованістю завдає шкоди вихованню молодого покоління, яке

визначатиме майбутній розвиток країни.

2. Оновлення сучасного дитячого репертуару відбувається одночасно у декількох напрямках, найбільш пріоритетними з яких є:

- наближення тематики творів до актуальних проблем сучасності, її відповідність інтересам, запитам і потребам означеної вікової категорії;
- динамізація розвитку подій, що синхронізується із сучасним темпоритмом життя соціуму;
- використання новітніх засобів виразності із поєднанням досягнень науки і мистецтва задля посилення пізнавально-видовищного ефекту, емоційного впливу на молодше покоління з формуванням у нього загальнолюдських ціннісних орієнтирів та активної громадянської позиції.

3. Експериментальне моделювання сучасного дитячого мюзиклу «Жаба Маша» О. Спіліоті крізь призму режисерського бачення творчого мистецького проекту, дозволило поєднати традиційні та новаторські підходи, прийоми, засоби виразності у розвитку сценічної дії, що відповідають вимогам часу, запитам молодшого покоління, не втрачаючи своєї позачасової актуальності у найближчій та віддаленій перспективі.

Перспективи подальших розвідок... Режисерський задум творчого мистецького проекту, що спирається на аналіз дитячо-юнацького репертуару сучасного музичного театру в контексті специфічних вікових психолого-фізіологічних особливостей молодого покоління, потребує ґрунтовної науково-методологічної розробки його втілення, починаючи від роботи з постановочною групою над створенням концепції вистави через її втілення виконавським складом й до презентації мюзиклу глядацькій аудиторії з об'єднанням зусиль усіх структурних підрозділів задля створення художньої цілісності видовища.

Список використаної літератури і джерел

1. Асоян, А. А., 2016. Современное искусство: продолжение диалога или смена парадигмы? *Современное искусство в контексте глобализации: наука, образование, художественный рынок*, сс.11–15.
2. Барвінок, І. В., 2017. Теоретичні підходи до розуміння особливостей сприймання музики молодшими школярами. *Молодий вчений*, 4, сс.1–6.
3. Бахтин, А. А., 2006. *Синтез искусств как основа мюзикла для взрослых и детей*. Автореф. дисс. канд. искусствоведения. Государственный институт театрального искусства.

4. Бистрякова, В., Осадча, А., 2017. Інновації та технології в сучасному мистецтві. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, 32, сс.189–199.
5. Біла, І. М., 2014. *Психологія дитячої творчості*. Київ: Фенікс.
6. Борисова, А. Г., 2016. Постмодернізм і проблеми формування нової масової культури. *Современное искусство в контексте глобализации: наука, образование, художественный рынок*, сс.93–95.
7. Ермаков, О. О., 2012. *Жанровые особенности детской оперы для любительского театра*. Автореф. дисс. канд. искусствоведения. Уральская государственная консерватория им. М. П. Мусоргского.
8. Зайцева, І. Є., 2017. Деякі тенденції розвитку українського мюзиклу як мистецтва і галузі шоу-індустрії. *Молодий вчений*, 10 (50), сс.262–267.
9. Зимбули, А. Е., 2016. Искусство в контексте глобализации: этические аспекты. *Современное искусство в контексте глобализации: наука, образование, художественный рынок*, сс. 19–21.
10. Манько, С. Б., 2012. Мюзикл і рок-опера в українському соціокультурному просторі. *Культура України*, 39, сс.268–276.
11. Полтава, Л., 1971. Українська дитяча опера і оперета. *Альманах Українського Народного Союзу*. Джерзі Сіті-Нью-Йорк: Свобода, сс.119–131.
12. Сорокіна, І., 2013. Чудо или шоу? *Музыкальная жизнь*, 9, сс.88–89.
13. Скрипка, А. О., 2010. *Шоу-технології як форма соціальної комунікації*. Автореф. дис. кандидата соціологічних наук. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.
14. Шевельова, О. В., 2020. Дитячо-юнацький репертуар сучасного музичного театру України: проблеми дослідження режисерського концепту. *Українське музикознавство*, 46, сс.30–44.

References

1. Asoyan, A. A., 2016. *Sovremennoe iskusstvo: prodolzhenie dialoga ili smena paradigmy? [Contemporary Art: Continuing Dialogue or Changing Paradigm?]. Sovremennoe iskusstvo v kontekste globalizatsii: nauka, obrazovanie, khudozhestvennyi rynek*, pp. 11–15.
2. Barvinok, I. V., 2017. *Teoretychni pidkhody do rozuminnia osoblyvostei sprymannia muzyky molodshymy shkoliaramy [Theoretical approaches to understanding the peculiarities of music perception by younger students]. Molodyi vchenyi*, 4, pp.1–6.
3. Bakhtin, A. A., 2006. *Synthesis of arts as the basis of a musical for adults and children*. Ph.D. in Art Criticism. State Institute of Theater Arts.
4. Bystriakova, V., Osadcha, A., 2017. *Innovatsii ta tekhnolohii v suchasnomu mystetstvi [Innovations and technologies in contemporary art]. Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*, 32, pp. 189–199.
5. Bila, I. M., 2014. *Psykhologhiia dytiachoi tvorchosti [Psychology of children's creativity]*. Kyiv: Feniks.
6. Borisova, A. G., 2016. *Postmodernizm i problemy formirovaniya novej massovoj kul'tury [Postmodernism and the problems of the formation of a new mass culture]. Sovremennoe iskusstvo v kontekste globalizatsii: nauka, obrazovanie, khudozhestvennyi rynek*, pp.93–95.
7. Ermakov, O. O., 2012. *Genre features of children's opera for amateur theater*. Ph.D. in Art Criticism. Abstract of Thesis. Ural State Conservatory named after M. P. Mussorgsky.
8. Zaitseva, I. Ye., 2017. *Deiaki tendentsii rozvytku ukrainskoho miuzyklu yak mystetstva i haluzi shou-industrii [Some trends in the development of Ukrainian musicals as an art and show industry]. Molodyi vchenyi*, 10 (50), pp.262–267.
9. Zimbuli, A. E., 2016. *Iskusstvo v kontekste globalizatsii: eticheskie aspekty [Art in the context of globalization: ethical aspects]. Sovremennoe iskusstvo v kontekste globalizatsii: nauka, obrazovanie, khudozhestvennyi rynek*, pp.19–21.
10. Manko, S. B., 2012. *Miuzykl i rok-opera v ukrainskomu sotsiokulturnomu prostori*

[Musical and rock opera in the Ukrainian socio-cultural space]. *Kultura Ukrainy*, 39, pp.268–276.

11. Poltava, L., 1971. Ukrainiska dytiacha opera i opereta [Ukrainian children's opera and operetta]. *Almanakh Ukrainskoho Narodnoho Soiuzu*. Dzherzi Siti-Niu-York: Svoboda, pp.119–131.

12. Sorokina, I., 2013. Chudo ili shou [Miracle or show?]. *Muzykal'naya zhizn'*, 9, pp.88–89.

13. Skrypka, A. O., 2010. *Show technologies as a form of social communication*. Ph.D. in Sociological Sciences. Abstract of Thesis. V. N. Karazin Kharkiv National University.

14. Shevelova, O. V., 2020. Dytiacho-yunatskyi repertuar suchasnoho muzychnoho teatru Ukrainy: problemy doslidzhennia rezhyserskoho kontseptu [Children's and youth repertoire of modern musical theater of Ukraine: problems of research of the director's concept]. *Ukrainske muzykoznavstvo*, 46, pp.30–44.

OLEKSANDRA SHEVELOVA

ORCID ID: 0000-0001-9543-4829

Creative Postgraduate Student

*at the Department of Opera Training and Music Directing
at the P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*

(Kyiv, Ukraine)

shevelova.sa@gmail.com

MODERN CHILDREN'S MUSICAL "FROG MASHA" BY O. SPILIOTI IN THE CONTEXT OF DIRECTOR'S MODELING OF A CREATIVE ART PROJECT

Peculiarities of modern development of performing arts in the conditions of paradigm change, transformation of value orientations are considered. The author pays attention to such factors: the influence of mass culture on theatrical repertoire in general and children's in particular; the role of innovative, digital technologies in updating the content of children's performances, their scenographic solution. The urgency of rethinking children's issues is revealed. The ways of searching for new directorial approaches and means of stage expression in accordance with the realities of today are determined. The source and analytical basis of the research are analyzed and systematized in the context of: the influence of present-day socio-cultural challenges on the metamorphoses of children's repertoire; director's searches and experiments in modern interpretations of children's performances; application of the synthesis of traditional and innovative means of expression in accordance with the psychology of the child's perception works of art. The purpose of the research is substantiated — create an experimental model of children's musical performance through the prism of director's innovations in the synthesis of arts and means of expression in accordance with the requests, interests and possibilities of perception of this age. The research methodology is outlined, which provides for the use of problem-analytical method to clarify modern requirements for children's repertoire; genre-stylistic — for the director's substantiation of his own project concept; socio-psychological — to create characteristic portraits of characters; experimental modeling, interpretive — to determine the concept of the director's idea of the play. The libretto of N. Torzhevskoi's musical "Frog Masha" and the concept of O. Spiliotti's musical drama with the addition of director's remarks are analyzed. The ideological and thematic analysis in the context of the construction of the composition and architecture of the play in accordance with the theatrical aesthetics of today. The main features of the characters that designate the logic of their actions are determined; their socio-psychological portraits are created, which are associated with the personal traits of people of different ages and social status. The author considered the modern scientific and creative achievements in the traditional and innovative artistic as well as figurative solution of the play discovering the influence of the latter on the nature of mise-en-scène. The necessity of specific

directorial approaches to the selection and implementation of priority themes, related to the needs and demands of children's audiences, the psychology of their perception of art works is proved. The scientific novelty of the research is determined — to outline the director's concept of modernization of children's repertoire in the conditions of modern possibilities of the theatrical stage. This article outlines certain vectors of further research on the topic in the context of metamorphoses of children's musicals, due to the search for new directorial approaches to the original synthesis of means of expression.

Keywords: *modern children's musical, "Frog Masha" by O. Spilioti, creative art project, directorial innovations.*

Стаття надійшла до редакції 14.10.2021